

دیداریک لەگەل کارزان قەرەداغی دا



دوازندنی: هیوانوری

هیوا: هەرچەندە کارزان قەرەداغی ناویکی غەریب نیە، بەلام گەربکریت لەزمانی خۇتەوە بىزانىن کارزان كىيە؟

کارزان: من ناوم (کارزان قادر قەرەداغی) يە، لەسالى 1978 دەستم كردووه بە وەرگرتى وانەي موزىك (بەئامىرى ئۆكۈردىيۇن) لە تىپى مۇزىكى مەنداڭىنى (بىيخدۇد) كە لەلايەن مامۇستاي بە رېز و خۇشەويىت (مامۇستا ئامدار قەرەداغى) يەوە سەرپەرشتى دەكرا. لە ھەموو چالاکىيەكانى ئەم تىپەدا بەشدارىم كردووه، بۇ نمونە (شىرىتى سروده كانى ھونەرمەند ناسىرى رەزاى) كە لەلايەن تىپى مۇزىكى مەنداڭىنى بىيخدۇد بە نەيىنس تۆمار كرا لە قوتا بخانەي بىيخدۇدى سەرەتايى، بەسەرپەرشتى مامۇستا ئامدار. پاشان لەسالى 1982-1986 كارم لەگەل تىپى مۇزىكى مەولەوى كردووه و لە زۇرىيە چالاکىيەكانى ئەم تىپەدا بەشدارىم كردووه، گۇرانىيەكانى ھونەرمەندان (ئىبراھىم خەيات، حەممە ئىرگىز، سەلاح مەجىد) لە تەمەننیكى مەنداڭىدا بە ئامىرى ئۆكۈردىيۇن بەشدارىم كردووه و ھەندىيەك لە گۇرانىيەنانە لە تەلەقلىيۇنى كەركوك بە رەش و سېپى تۆمار كراون.

لەسالى 1989 ھوه وا لە ھۆلەنداد دەزىم و لېرەش دىسان دەستم كردووه بە وەرگرتى وانەي مۇزىك ئامىرى (سەنتور و نەي فارسى) و بۇوم بە ئەندامى تىپى مۇزىكى (ئاوارە) و (دل ئارام) بە ئامىرى (سەنتور، نەي، ئۆكۈردىيۇن، سايىزەر و دەف) بەشدارىم كردووه.

سالى 2001 دەستم كرد بە وەرگرتى وانەي (مۇزىك، كۆمپيوتەر) ھەتا سالى 2004 دوو سىدەيم بىلاوكردەوە بەناوى (كوردىش رىميكس) و (دەنگى رەسەن) كە بىرىتى بۇون لە تازەكردنەوەي چەند گۇرانىيەكى رەسەنى كوردى بە مۇزىكى نويۇو.

هیوا: بەكارھىنانى مۇزىكى رىميكس بۇ نو يىكىردنەوەي گۇرانى يە كۆنەكان ، بۇيەكم جار لە ھونەرى كوردىدا لەلايەن بەریزتائەوە ئەنجام درا، دەكىرىت بىزانىن سەرچاۋە ئەم بىرۇكە يە چۈن لات دروست بۇو؟

کارزان: بىرۇكەي رىميكس كردىنى گۇرانى كوردى لە وەدە دروست بۇو لەلام كە كاتىيەك گۆيىم لېيدەبۇو لە مۇزىك ئەورۇپىيەكاندا رىميكسىان بەكار دەھىننا و گۇرانىيەكانيان تىكەل بەيەكترى دەكىرد و دەنگى تازەيان دەختى سەر. بەلام جىياوازى ھەيە لەنیوان رىميكس كردىنى گۇرانىيەكى ئەورۇپى لەگەل ئەورۇپى كەردىنى گۇرانىيەكى كوردى كۆن كە وەختى خۆي لە ماڭىدا يان بە تازەجىلىكى زۆر خراپ تۆمار كراوه، چونكە ئەم

گورانييانه که من ريميکس کردوون و موزيکي نوييم بويان داناوه ته و زوربه يان به کواليتىکي زو خراب تومار کراون، هندىكىان هيج موزيكيان له گەل نه بوروه يان به هۇي كۇن بۇونيانه و دەنگەكە يان تىك چووه و ساف نه بوروه.. لە دواي ماندو بۇونىيىكى زور ئە نجاتوانىيومە دەنگى ئە و گورانييېزانە به كۆمپيوتەر تۈزىك پاڭ بىكمەوه لە خشە خش و دەنگى زىادە كە وەختى خۇي توماركراوه له گەلىدە.

هیوا: ئەو ئامىرە مۇسىقاييانە لە بەرھەمە كانتدا بەكارهاتوون، هەموو خۇت ژەنيوتىن يان ھونەرمەندى دىكەت له گەلدا بوروه؟

كارزان: بەلۇن ھەموو ئەو ئامىرە مۇزيكانە كە لە بەرھەمە كاندا بەكارهاتوون ھەموو خۇم ليىداون و خۆيىشم تومارم کردوون.

هیوا: ئەو دەنگانە كە مۇسىقاي نۇفييان بۇ دادەنیت لە سەرچ بىنەمايكەن ھەليان دەبىزىرى؟ زياتر ئە و دەنگانە نىن كە كارىيەك رېيان لە سەرت ھە بوروه؟

كارزان: ھەولۇم داوه كە ئەو گورانييېزانە ھەلبىزىرم كە لە لايەن نەوهى نويىوھ كەم رگوپىان ليىدەگىرىت و هەندىكىان خەرىكە لە بىر دەچنە وە وەختىكە لە ژياندا بۇون لە لايەن ھونەرمەندانى مۇزىك ژەنھە و زور كەم بايەخيان پىددراوه كە زور جىيگاى داخ و سەرنجە.. بۇ نۇمنە ھونەرمەندى دەنگ خۇشى نەمەر (مامۇستا ئە حەمد شەمال) كە ھەتاڭو لە ژياندا بۇو مۇزىك ژەنھە كانمان زور كەم يارمەتىيان داوه و ھىچيان بۇ نە كردووه!! بەلۇم لە بەر دەنگ خۇشىي و لىيەتلىك خۇيىتى جىيگاى خۇي لە ناو ھونەرى كوردىدا بىكانە وە.. ھەرودە ئەو گورانييانە كە ھەلمبىزادوون كارىيەك رېيان لە سەرخۇم ھە بوروه. من زورم بىلخۇشبوون گورانى ترى رەسەن ھە يە كە زور كارىيەك رېيان ھە يە لە سەرم بەلۇم بۇ تازە كردنە و ناگونجىن و ناكريت كاريان لە سەر بىكمە.

هیوا: دەبىنیت ئەو گورانييە كلىپت بۇ كردووه زياتر بلاوبۇوه تە و لە نېي خەلگىدا، ھەلۇن ئە وەت نەداوه كلىپ بۇ بەرھەمە كانى ترت بىكە؟

كارزان: بەلۇن راستە ھەرقى گورانييە كلىپ بۇ بىكىت، خەلۇك زورتر دەبىنیت و دەبىيىستىت و زور ترىش بلاونە بىتتە وە. گورانى بە تۆبە تۆبە مامۇستا ئە حەمد شەمال كە كلىپ بۇ كرا لە پاش سال و نىوپىك ئە نجا كلىپە كە تەواو بۇو و بلاوم كردووه!! بەلۇن من زور ھەلۇن ئە وەت داوه كە كلىپ بۇ گورانييە كانى تر بىكمە، بەلۇم بەداخە وە تەلە قىزىونە كوردىيە كانمان لە بەر كلىپ كردن بۇ گورانىي ناسياوه كانى خۇيان! (ا) زور فرياي گورانى رەسەنى كوردى ناكلەون كلىپ بۇ بىكەن!! من نېرە و دەمە وېت زور سوپايس و دەستخوشى لەھە ھەموو ئە و بىرادەرانە بىكمە كە ماندو بۇون لە كلىپ كردن گورانى (بە تۆبە تۆبە) و گورانى (مەيلەنگىنە) يە مامۇستا ئە حەمد شەمال.

هیوا: دەمانە وېت بىزانىن كارزان ھەست بەچى دەكتات كاتىك دەبىنیت، گەنجىكى ئە وەت تازە گورانى (بە تۆبە تۆبە) يە مامۇستا ئە حەمد شەمال دەلېتتە وە؟

كارزان: زور جىيگاى شانازىيە بۇ من كە گويملى دەبىت كە گە نجان و نەوهى نويىمان ئە و گورانييە دەلېنە وە يان كە دەبىستم كە پىيان خۇشە و گوئىلىيلىدەگەن، ئە و زورم خۇشحال دەكتات، وام نېدەكتات كە زورتر ھەولۇن بىدم بەر دەۋام بىم لە كارەكەم.

هیوا: ئىستا هېچ پىرۇزەيە كى نويىت لە بەر دەستدا ھە يە؟

كارزان: ئىستا سەرقائى سىدى سىيەمم كە تاكو ئىستا سى گورانىم تەواو كردووه، دوو گورانى ھونەرمەند ئە حەمد شەمال و يەك گورانى شەھىد عەبەي مەلا، ئىنسانە للا لە ماوهىيە كى نزىكدا ئە و سىدىيە بلاودە بىتتە وە. سوپايس تومارگاى خەيام لە سليمانى ئە كەم كە يارمەتىيان داوم لە پەيدا كردن شىرىتى ئە و گورانييە رەسەنانە.



دیمه‌نیک نه کلیپی (به تؤیه تؤیه) ی گوارانی نه محمد شه‌مال که کارزان تازه‌ی کرد ووهنهوه